

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 13

Birinci Birleşim

1 . XI . 1948 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Havale edilen kâğıtlar	2:4	2. — Başkanlık Divanı seçimi (Başkan-vekilleri, Kâtipler ve İdareci Üyeler)	8,8:9
2. — Yoklama	4	5. — Başkanlık Divanının Kamutaya sunuşları	9
3. — Söylevler	4	1. — Fransız Parlâmentosu Başkanı Müsyö Herriot'un Türk Milletine ve Büyük Millet Meclisine sevgi ve selâmlarını bildiren telgraf	9
1. — Cumhurbaşkanının Üçüncü Toplantıyı açış söylevi	4:7		
4. — Seçimler	7		
1. — Meclis Başkanı seçimi	7:8		

1. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. - 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/381) (Bütçe Komisyonuna);
2. — Ankara Üniversitesi 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/382) (Bütçe Komisyonuna);
3. — Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/383) (Bütçe Komisyonuna);
4. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/384) (Bütçe Komisyonuna);
5. — Devlet Denizyolları ve limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/385) (Bütçe Komisyonuna);
6. — Devlet Havayolları İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/386) (Bütçe Komisyonuna);
7. — Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/387) (Bütçe Komisyonuna);
8. — İstanbul Üniversitesi 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/388) (Bütçe Komisyonuna);
9. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/389) (Bütçe Komisyonuna);
10. — Orman Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/390) (Bütçe Komisyonuna);
11. — Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/391) (Bütçe Komisyonuna);
12. — Tekel Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/392) (Bütçe Komisyonuna);
13. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1949 yılı Bütçe kanunu tasarısı (1/393) (Bütçe Komisyonuna);
14. — Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli eetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/394) (Bütçe Komisyonuna);
15. — Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli eetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/395) (Bütçe Komisyonuna);
16. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli eetvelde

değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/396) (Bütçe Komisyonuna);

17. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Kesinhesabı hakkında kanun tasarısı (1/397) (Sayıştay Komisyonuna)

18. — Devlet Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1942 yılı Kesinhesabı hakkında kanun tasarısı (1/398) (Sayıştay Komisyonuna);

19. — Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Kesinhesabı hakkında kanun tasarısı (1/399) (Sayıştay Komisyonuna);

20. — Denizcilerin ücretli izinleri hakkındaki (72) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/400) (Dışişleri, Ulaştırma ve Çalışma Komisyonlarına);

21. — Gemi adamlarının sağlık muayeneleri hakkındaki (73) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/401) (Dışişleri, Ulaştırma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma Komisyonlarına);

22. — Gemi aşçıların meslekî ehliyet diplomaları hakkındaki (69) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/402) (Dışişleri, Ulaştırma ve Çalışma Komisyonlarına);

23. — Gemilerde iâşe ve sofrâ servisi hakkındaki (68) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/403) (Dışişleri, Ulaştırma ve Çalışma Komisyonlarına);

24. — Gemilerde tayfaya tahsis edilmiş yerler hakkındaki (75) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/404) (Dışişleri, Ulaştırma ve Çalışma Komisyonlarına);

25. — Usta gemici ehliyet şahadetnameleri hakkındaki (74) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/405) (Dışişleri, Ulaştırma ve Çalışma Komisyonlarına);

26. — Ücretli yıllık izinler hakkındaki (52) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanmasına dair kanun tasarısı (1/406) (Dışişleri ve Çalışma Komisyonlarına);

27. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay daha uzatılması hakkında kanun tasarısı (1/407) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

28. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay daha uzatılması hakkında teati olunan mektupların onanmasına dair kanun tasarısı (1/408) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

29. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin bir ay daha uzatılması hakkında teati olunan mektupların onanmasına dair kanun tasarısı (1/409) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

30. — Türkiye ile Finlândia arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı (1/410) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

31. — Türkiye - Fransa Ödeme Anlaşmasına bağlı Fransız fransı sahasına dâhil memleketler listesine Sarre Bölgesinin derei hakkında teati olunan mektupların onanmasına dair kanun tasarısı (1/411) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

32. — Türkiye ile İsveç arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı (1/412) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

33. — Türkiye ile İtalya arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılması hakkında kanun tasarısı (1/413) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

34. — Türkiye ile İtalya arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının yürürlük sürelerinin iki ay daha uzatılması hakkında kanun tasarısı (1/414) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

35. — Türkiye ile Polonya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı (1/415) (Dışişleri ve Ticaret Komisyonlarına);

36. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanunun

3173 sayılı kanunla değiştirilen 11 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/416) (Ulaştırma ve Bütçe Komisyonlarına);

37. — Köy Enstitüleri Kanununun 9 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı (1/417) (Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonlarına);

38. — Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun birinci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı (1/418) (Millî Savunma Komisyonuna);

39. — Tarım Bakanlığına bağlı bazı okul ve kurulların idaresi hakkındaki 867 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı (1/419) (Tarım ve Bütçe Komisyonlarına);

Teklifler

40. — Çoruh Milletvekili Dr. Cemal Kazancıoğlu'nun, köy bütçelerinden yapılacak inşaat müteahhitlerinden Kazanç ve Buhran Vergileri alınmaması hakkında kanun teklifi (2/119) (Millî Eğitim, İşleri, Maliye ve Bütçe Komisyonlarına);

41. — Çorum Milletvekili Needet Yücer'in, Af kanunu teklifi (2/120) (Adalet Komisyonuna);

Tezkereler

42. — Çanakkale Milletvekili Hüseyin Bingülün Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/255) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonuna);

43. — Çoruh Milletvekili Asım Us'un Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/256) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonuna);

44. — Çoruh Milletvekili Asım Us'un Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/257) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonuna);

45. — İstanbul Milletvekili Cihad Baban'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/258) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyonuna);

46. — İstanbul Milletvekili Cihad Baban'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması

hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/259) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

47. — İstanbul Milletvekili Hüseyin Cahit Yalçın'ın Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/260) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

48. — Kayseri Milletvekili Hayrullah Ürkün'ün Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/261) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

49. — Rize Milletvekili Dr. Fahri Kurtuluş'un Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/262) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

50. — Zonguldak Milletvekili Ali Rıza İncealemdaroğlu'nun Milletvekilliği dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/263) (Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulan Karma Komisyona);

51. — Üniversiteler Kanununun 19 ncu maddesinin son fıkrasının yorumlanmasına dair Başbakanlık tezkeresi (3/264) (Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonlarına);

52. — Adana'nın Sofubahçe mahallesinden Memooğlu Ali Kaya'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/265) (Adalet Komisyonuna);

53. — Bitlis'in İnönü mahallesinde kayıtlı Mehmetoğlu Abdülaziz Karayel ile Bursa'nın Yenişehir İlcesi Kurtuluş mahallesinde kayıtlı Alioğlu Şevket Ödemiş'in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/266) (Adalet Komisyonuna).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Başkanvekili Feridun Fikri Düşünsel

KÂTIPLER : Necmeddin Sahir Sılan (Tunceli), Sedad Pek (Kocaeli)

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Çoğunluğun olup olmadığını anlamak için yoklama yapacağız, lütfen arkadaşlarımız yüksek sesle varlıklarını bildirsinler.
(Yoklama yapıldı).

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Şimdi Cumhurbaşkanını yılbaşı nutuklarını irat edeceklerdir:

3. — SÖYLEVLER

1. — *Cumhurbaşkanının Üçüncü Toplantısını açış söylevi*

(Cumhurbaşkanı İsmet İnönü sol tarafın şiddetli ve sürekli alkışları arasında Başkanlık kürsüsüne gelerek aşağıdaki nutuklarını iradettiler):

Sayın Milletvekilleri!

Sekizinci Büyük Millet Meclisinin Üçüncü Toplantısını açıyorum. Yüce Kamutayı sevgi ve saygılarla selâmlarım.

Sekizinci Büyük Millet Meclisinin büyük ba-

şarılarla dolu iki çalışma yılından sonra Üçüncü çalışma yılına giriyoruz. İkinci Cihan Harbinin yarattığı acılar giderilmiş değildir. Milletlerarası güven de henüz yerleşmemiştir. Dünya olayları millî savunmamız için her zaman gösterilen uyanıklığın artan bir dikkatle muhafaza edilmesi hususundaki kararımızı kuvvetlendirmiştir. 1939 yılındanberi her an artmış olan yurt savunması ihtiyaçlarını kara, deniz ve hava kuvvetlerimizin gereken ölçüde karşılayabilmesi için milletçe girilen fedakârlıklar büyük olmuştur. Önümüzdeki

yıl bütçesini hazırlarken de Cumhuriyet Hükümeti, egemen varlığımızın koruyucusu olan şanlı ordumuzun ihtiyaçlarının tatmin edilmesini gözönünde tutmuştur. (Bravo sesleri).

Dost Amerika Birleşik devletleri Hükümetinin şükranla karşıladığımız askerî malzeme yardımları silâhlî birliklerimizin modern teçhizatla takviye edilmesine geniş ölçüde hizmet etmekte ve sistemli bir eğitimle gelişmesini sağlamaktadır. (Alkışlar)

Millet sağlığının korunması, ekonomik kalkınmamızın arsız olarak devam ettirilmesi, Doğu ilerimizin acele ihtiyaçlarının karşılanması zaruretleri, Cumhuriyet Hükümetinizi bu yıl bütçesine sağlık, tarım ve yol işlerimiz için geçen yıllara nazaran daha geniş ölçüde ödenek koymağa sevk etmiştir.

Sayın Milletvekilleri:

Cumhuriyet Hükümetinin içinde bulunduğu yıl bütçesi üzerinde aldığı tasarruf kararları semereli sonuçlar vermiştir. Yeni yıl bütçesi de bu tasarruf zihniyeti içinde hazırlanmış olmakla beraber yapılan kısımlar, yurt savunması ve iktisadi kalkınma icaplarının gerektirdiği ödenekleri karşılamaya kâfi gelmemiş ve Cumhuriyet Hükümeti yeni kaynaklar aramak zorunda kalmıştır.

Sayın Milletvekilleri:

Büyük hamle yapmak zorunda olduğumuz yol dâvasını Hükümetiniz önemle ele almış bulunmaktadır. Şose ve köprülerimizin motorlu ve ağır nakil vasıtalarının her mevsimde geçmesine yarar bir hale getirilmesi programa bağlanmış ve bu programın uygulanmasına başlanmıştır. Limanlarımızın inşa ve ıslahına da önemle devam etmekteyiz.

Endüstri ve maden istihsalimiz bu yıl da artmakta devam etmiştir. Zonguldak havzasının makineleştirilmesi işine hızla çalışılmaktadır. Havzanın işletme emniyetini sağlayacak olan Çatalağzı büyük elektrik santrali, kısmen faaliyete başlamıştır. Raman'daki petrol arama çalışmalarımızdan bu yıl müspet ve ümit verici neticeler aldık. Bir yandan arama işlerine ve petrol rezervelerimizin tespitine devam ederken, bir yandan da Raman'da bir işletmeye geçme imkânları üzerinde şimdiden çalışılmaya başlanmıştır. (Bravo sesleri) Bol ve ucuz enerji sağlayacak bölge elektrik santrallerinin tesisi, endüstri ve maden sahasındaki

programlarımızın gerçekleştirilmesi yolunda azimle ilerlemekteyiz.

Zirai kalkınmamızda Avrupa Kalkınma Plânından azami derecede faydalanmaya çalışıyoruz. Bu yardımdan elde edeceğimiz ziraat âletleri, makineleri, mücadele vasıtaları ve ilâçlar ziraatimize büyük faydalar sağlayacaktır. Topraksız çiftçiye toprak dağıtılması faaliyetine devam edilmektedir. Halkımızın yakacak ve kereste ihtiyaçlarını karşılamak üzere orman kanununda gerekli tadilleri prensipten fedakârlık etmeden, yapacağız.

Çalışma hayatının düzenlenmesi ve işçilerimizin ve ailelerinin refahlarını artıracak ve çalışma güçlerini emniyet altına alacak tedbirlerin alınması iş hayatındaki faaliyetimizin esaslarını teşkil ediyor. İşçi sigortaları arasında ihtiyarlık ve hastalık sigortalarının katılması bu yolda alınmış olan tedbirleri tamamlayacaktır.

Dış ticaretimizin geliştirilmesi konusunda tedbirler almakta ve ithalâtımızın ödeme gücümüzü aşmıyacak bir hadde tutulmasına dikkat edilmektedir.

İç ticaret sahasında, müstehlik ile müstahsıl menfaatlerini uzlaştıracı tedbirlerin geliştirilmesi Hükümetinizin devamlı meşgalelerindenidir.

Yurdun ekonomik ve malî hayatına müessir olan kaçakçılığın önlenmesi hususunda Hükümet esaslı tedbirler almak yolundadır. Yakında Büyük Meclise bir kanun tasarısı sunulacaktır. İsbetli kararlarımızla kesin şeklini alacak olan bu tedbirlerden hayırlı neticeler beklemekteyiz.

Yurtta ucuz, süratli ve iyi işliyen bir ulaştırma şebekesinin kökleşmesi ve geliştirilmesi çalışmalarına ve bu arada yurt içinde deniz ticaret filomuzun kuvvetlendirilmesi, hususi şilepçiliğin geliştirilmesi yolundaki gayretlerimize devam ediyoruz.

Salgın hastalıklarla savaş arsız devam etmiş, bilhassa sıtma savaşından iyi sonuçlar almıştır. Mevcut hastanelerimize yeni yataklar ekledik, yeniden yaptırdığımız hastane, doğumevi ve sağlık merkezleri yakında halk hizmetine açılacaktır. Bütün dünya memleketlerini ciddî surette meşgul eden verem âfeti ile daha geniş ölçüde savaşmak, veremli vatandaşları âcil bakıma ve tedaviye kavuşturmak için gerekli tedbirleri almak Hükümetinizin önemle ele aldığı meselelerdendir.

Ortaokul ve liselerimizde öğretim programlarının ıslahı ve bu okullara öğretmen yetiştirilmesi konuları üzerinde çalışmaktayız. Bu yıl, yeneden elli iki yerde ortaokul açılmıştır. Eğitim ve öğrenime susamış olan halkımızın bu alanda kısa zamanda mesafeler alması demokratik hayatın yurdumuzda sağlam temeller üzerinde gelişmesinin en esaslı bir teminatıdır. Endüstrileşme dâvamızda muhtaç olduğumuz teknik elemanları hazırlayan teknik öğrenim kurumlarını bütçe imkânları buldukça çoğaltmaya gayret ediyoruz. İlmî çalışma ve araştırmaların temel vasıtası olan millî bir kütüphane kurulması dâvası gerçekleşme yoluna girmiştir. Bu yıl Başkentimizde açılan millî kütüphanenin ilim hayatımızda hayırlı tesirleri kısa zamanda görülecektir.

Adalet işlerinin daha iyi bir şekilde yürütülmesi için kanunlarda ve kuruluşta gerekli görülen değişiklikler üzerinde bir zamandanberi yapmakta olduğumuz çalışmalar sona ermiş. Hukuk ve Ceza Mahkemeleri usullerine ve ticaret kanununa ait tasarılar Büyük Meclise sunulmuş bulunuyor. Vatandaşlar arasında devamlı bir anlaşmazlık konusu teşkil eden gayrimenkul ihtilâflarını kısa ve sade yoldan halletmek imkânlarını hazırlıyacak olan tapulama kanun tasarısı da yüksek huzurunuza sunulmuştur. Üst mahkemelerin kurulmasına ait hazırlıklar tamamlanmak yolundadır.

İllerimizin genel ve özel idarelerini anayasamızın yetki genişliği ve görev ayrılığı prensipine göre yeni baştan düzenleyen ve mahalli idarelerimizin muhtariyet esaslarını ve mali kaynaklarını, daha iyi ve başarılı vazife görecek hale getirmeyi hedef tutan tasarılarıdan bir kısmı geçen yıl yüksek huzurunuza sunulmuştur. Köy ve Belediyelerimizin kalkınmasını sağlayacak olan tasarılar üzerinde çalışılmaktadır. Cumhuriyet zabıtasının birleşik bir kuvvet haline gelmesi ve demokrasi idaresinin icap ve ihtiyaçlarına uygun bir tarzda teşkilâtlandırılması hedefimizdir.

Sayın Milletvekilleri!

Millî ihtiyaçlarımızın, adaletli ve müsbir bir malî sisteme, az masrafla iyi işleyen bir idare kuruluşuna dayanmadan karşılanmasına imkân olmadığımızı takdir ediyoruz. Bu yönden malî meselelerimizin daha esaslı bir hâl tarzına bağlanması zarureti kesin ve açıktır. Bir yan-

dan vergi sisteminizi adaletli ve verimli bir hale koymak yolunda yürürken, öte yandan kadro giderlerinin ve istihlâke harcanan giderlerin esaslı şekilde indirilmesi yollarının da araştırılması ve bulunması malî politikamızın ana istikametidir. İki yıldanberi dikkatli çalışmalarımızla kanunlaşmak yoluna girmiş olan gelir vergisinin vergi sisteminizdeki inkılâba hayırlı bir başlangıç olacağına inanıyoruz. Bu yıl içinde bu verginin kanunlaşacağını umuyoruz. Yakında incelemelerinize sunulacak olan emeklilik kanun tasarısının 1949 yılında kanunlaşması da hem kadro giderlerinde tasarruf sağlanmasına, hem de emeklilerimizin daha refahlı yaşama şartlarına kavuşmalarına hizmet edecektir. (Bravo sesleri)

Sayın Milletvekilleri!

Dünyanın hasretle beklediği hakiki barış haline kavuşabilmek için sarfedilen bütün gayretlerin bu sene zarfında da umulan neticeyi sağlayamadığımız esefle müşahede etmekteyiz.

Biz umumî ve devamlı bir barışın Birleşmiş Milletler camiası içinde barışsever milletlerin azimli hareket etmeleri sayesinde temin edilebileceği kanaatindeyiz. Türkiye Birleşmiş Milletler teşkilâtı içinde kendisine düşen vazifeyi sadakatle yapmaktadır ve bu yolda devam edecektir. (alkışlar) Avrupa Kalkınma Programının, buna katılan bütün milletlerin gayretli çalışmaları ve Amerika Birleşik Devletlerinin yardımı ile mesut neticeler vereceğine inanıyoruz.

Bütün sulhsever demokrasiler ve bunların başında müttefikimiz Büyük Britanya ve yakın dostumuz Amerika Birleşik Devletleri ile iş birliği yapmaktayız. (Bravo sesleri alkışlar)

Sovyetler Birliği ile iyi olmasını samimiyetle arzu ettiğimiz münasebetlerimizde yeni bir gelişme ifade edecek durumda değiliz.

Fransa ile eski dostluğumuzun ve iyi münasebetlerimizin kıymetli bir nişanesi olarak (Süreklî alkışlar) bugün sayın Fransız Parlamento Heyetini aramızda görmekte bahtiyarız.

Komşularımız Yunanistan, İran, Afganistan ve Arap Birliği Devletleri ile dostluk münasebetlerimiz memnuniyet verici bir samimiyet havası içinde inkişaf etmektedir. (Alkışlar) Komşularımızın hepsi ile iyi geçinmek hususundaki samimî kararımız, bu kararın tatbiki yolunda

gösterdiğimiz bütün gayrete rağmen dilediğimiz semereyi vermemektedir.

İtalya Cumhuriyeti ile dostluk münasebetlerimizin gelişmesine hususi bir kıymet veriyoruz. (Alkışlar)

Sayın Milletvekilleri!

Şurasını da belirtmek isterim ki; kendi imkânları dâhilinde Yakın Doğunun istikrarına çalışmak suretiyle dünya barışının teessüsü uğrunda tam bir gayret sarfeden Türkiye, her ihtimali göz önünde tutarak, toprak bütünlüğünü korumak ve milli bünyesini türlü tecavüzlere karşı kuvvetli bulundurmak hususunda lâzım gelen uyanıklığı göstermektedir. (Bravo sesleri alkışlar)

Sayın Milletvekilleri!

İç politikamızda son bir yıl zarfında büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. 1945 yılındanberi geçirdiğimiz tecrübeler Türk Milletinin demokratik bir idareyi eksiksiz ve sarsıntısız ayakta tutabileceğini kesin olarak ispat etmiştir (Alkışlar). Demokratik hayatın serbest münakaşa ve zıt fikirleri uzlaştırma yolunda gelişmesini, partiler üzerinde yapacakları hayırlı tesirlerle vatandaşlar kolaylaştırılacaklardır. Büyük Millet Meclisinin kudretli ellerinde Türk Demokrasisi devamlı yükselmeler kaydedecektir. (Bravo sesleri)

Sayın Milletvekilleri!

Demokrasi olgun toplulukların ayakta tutabileceği bir rejimdir. Serbest münakaşa hayatını devamlı kılabilmenin değişmez şartı birbirinden farklı fikirler besleyen vatandaşların siyasi karşılaşmalar yüzünden düşmanlığa sap-

maksızın meseleleri geniş bir zihniyetle mütlâa edebilmeleridir. (Bravo sesleri alkışlar) Siyasi parti olarak ve fert olarak Cumhuriyet kanunlarına daima riayetkâr olmayı esas umde saymak lâzımdır. (Bravo sesleri) Demokrasinin ve Devlet mevcudiyetinin baş şartı kanunlara riayetten ayrılmamak, ayrılmayı düşünmemektir. (Bravo sesleri)

Sayın Milletvekilleri!

Hükümetiniz, demokratik gelişmenin sağlam temeller üzerinde tamamlanması için vatandaşlar arasındaki ahenği korumak ve Cumhuriyet kanunlarına eksiksiz riyeti sağlamak hususunda, her zaman olduğu gibi bugün de, uyanıktır ve uyanık kalacaktır. (Bravo sesleri alkışlar)

Sayın Milletvekilleri!

Cumhuriyetin 25 yılını Türk Milleti büyük başarılarla geçirmiş ve iki cihan harbinin sarsıntılarından kudret ve itibar ile çıkmıştır.

Büyük Millet Meclisi milletimizin hafızasında Cumhuriyetin şeref ve muvaffakiyetini temin eden temel âbide olarak yaşamaktadır. (Bravo sesleri alkışlar) Sekizinci Büyük Millet Meclisimiz vatanın emniyeti üzerinde bütün dikkatlerini toplarken, her memleket gibi bizde de hüküm süren ekonomik sıkıntılara çare bulmak için uğraşmaktadır. Bu ağır meselelerle beraber, memleketin siyasi hayatında demokrasi tekâmülüne milletçe temelden bir kıymet verdiğimiz düşünülürse, Sekizinci Büyük Millet Meclisinin çalışma senelerinin çok yüklü olduğu kolaylıkla kavranabilir. Asıl Türk Milleti gayretlerinizin kadrini bilecek ve sizlere yürekten yardımcı olacaktır. (Sürekli alkışlar, Bravo sesleri)

4. — SEÇİMLER

1. — Meclis Başkanı seçimi.

BAŞKAN — Şimdi Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimine geçiyoruz.

Arkadaşlarımız lütfen adları okudukça, görüşme kürsüsünün solundan çıkarak oylarını verdikten sonra sağdan insinler.

Şimdi tasnif heyetini ayırıyoruz:

Reşit Turgut (Kayseri), Muhittin Baha Pars (Bursa), Salih Avgün (Kayseri).

Şimdi, başlanacak seçim çevresinin adını çe-

kiyoruz: İçel.

İçel seçim çevresinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı).

BAŞKAN — Oy vermeyen arkadaşımız var mı efendim?

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Büyük Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan seçimin tutanağı gelmiştir. Okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Büyük Millet Meclisi Başkanlığı için yapı-

lan seçime (308) zat katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı zatlar karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Bursa	Kayseri	Kayseri
Muhittin B. Pars	Gl. Salih Avgın	Reşit Turgut

Şükrü Saracoğlu	303
Celâl Bayar	1
Feridun Fikri Düşünsel	1
Boş	3
—	308

BAŞKAN — Bu suretle, Büyük Millet Meclisi Başkanlığı için yapılmış olan seçimde, yeter sayı vardır. Muamele tamamdır. İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu 303 oyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçilmiştir. (Alkışlar). Arkadaşımızı tebrik eder kendilerine muvaffakiyet dilerim.

(Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçilen İzmir Milletvekili Şükrü Saracoğlu alkışlar arasında kürsüye geldi).

BAŞKAN — Arkadaşlar; beni Büyük Meclimize bir yıl için Başkan seçtiniz. Gösterdiğiniz bu büyük teveccühe lâyık olmaya çalışacağım. Hemen söylemeliyim ki; beni bu yüksek makama kadar, arkadaşlarımızın sevgileri canlandırıyor. Bu sevgilerin yaratacağı yardımlardır ki ben de yeni işleri başarmak kanaatini yaşıyorum ve böylece Türk Milletinin ve Türk Devletinin

temeli ve sahibi olan Büyük Meclisin yeni işlerinde de el birliği ile çalışarak verimli ve hayırlı neticeler elde edeceğimize inanıyorum.

Arkadaşlar; yeni vazifeme başlarken hakkın ve adaletin yoleusu, hürriyet ve inkilâbın bekçisi olan Büyük Meclisimizin huzurunda saygı ile eğilir ve hepimizi candan ve yürekten selâmlarım. (Alkışlar).

2. — *Başkanlık Divanı seçimi (Başkanvekilleri, Kâtipler ve İdareci Üyeler).*

BAŞKAN — Efendim; seçimlere devam edeceğiz. Evvelce üç tane tasnif heyeti seçeceğiz.

Başkanvekillikleri için :

Hasan Fehmi Ataç (Gümüşane), Dr. Muhlis Samer (Bilecik), Yakup Kalgay (Samsun).

Seçilmişlerdir.

İdareci Üyeler için :

Hıfza Oğuz Bekata (Ankara), Ahmet Eymir (Amasya), Cevdet Gölet (Ankara).

Seçilmişlerdir.

Divan Kâtipleri için :

Celâl Sait Siren (Bolu), Salim Altuğ (Erzurum), Halil Atalay (İçel).

Seçilmişlerdir.

Oy toplamaya hangi seçim çevresinden başlayacağımızı tâyin için ad çekeceğiz: Bolu.

(Bolu seçim çevresinden oylar toplandı).

BAŞKAN — Oylarını kullanmayan var mı? Oy toplama işi bitmiştir. Tasnif bitinceye kadar celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 16,15

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 16,50

BAŞKAN — Şükrü Saracoğlu

KÂTIPLER : Necmeddin Sahir Silan (Tunceli), Sedad Pek (Kocaeli).

BAŞKAN — Oturum açılmıştır. Tasnifin sonucunu arz ediyorum.

1. XI. 1948

Yüksek Başkanlığa
Büyük Millet Meclisi Başkanvekillikleri için

yapılan seçime (301) zat katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı zatlar karşılarında gösterilen oyları almışlardır :

Arz olunur.

Bilecik	Gümüşane	Samsun
M. Suner	H. F. Ataç	Y. Kalgay

Feridun Fikri Düşünsel (Bingöl)	297
Cevdet Kerim İncedayı (Sinob)	296
Raif Karadeniz (Erabzon)	299
Kemal Turan (İsparta)	1
Reşat Şemsettin Sırer (Sivas)	1
Çekinser (Alkışlar)	1

1. XI. 1948

Yüksek Başkanlığa

Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kâtiplikleri için yapılan seçime (300) zat katılımsız ve neticede aşağıda adları yazılı zatlar karşılığında gösterilen oyları almışlardır.

Arzulonur.

Bolu	Erzurum	İçel
C. S. Siren	S. Altuğ	H. Atalay

Neemeddin Sahir Silan (Tunceli)	298
Sedad Pek (Kocaeli)	298
Behçet Kemal Çağlar (Erzincan)	298
Cenap Aksu (Kocaeli)	298
Sait Köksal (İsparta)	298
Atalay Akan (Urfa)	298
(Alkışlar)	

1. XI. 1948

Yüksek Başkanlığa

Büyük Millet Meclisi İdareci Üyeler Kurulu için yapılan seçime (296) zat iştirak etmiş ve ne-

ticede aşağıda adları yazılı zatlar karşılığında gösterilen oyları almışlardır.

Arzulonur.

Ankara	Ankara	Amasya
H. O. Bekata	C. Gölet	A. Eymir

Muttalip Öker (Sivas)	296
Halit Bayrak (Ağrı)	296
Recai Güreli (Tokad)	296
(Alkışlar)	

CEVDET KERİM İNCEDAYI (Sinob) — Sayın arkadaşlar; Başkanlık Divanına seçtiğiniz arkadaşlar adına şükranlarımızı ve hürmetlerimizi sunarım.

Vazifelerimizin ağırlığını ve kutsiyetini idrak ederek Yüksek huzurunuzda bulunuyoruz. Önümüzdeki çalışma yılının ehemmiyetine ve değerine göre vazifelerimizi iyi yapmaya çalışacağız.

Oylarımızla bize hayatımızda en iyi mazhariyet saydığımız, bu hizmetleri vererek taltif ettiğiniz gibi, çalışma yılı içinde de yüksek teveccüh, müzaheret ve yardımlarınızla işimizi kolaylaştıracamızdan eminiz.

Millî iradenin, millî egemenliğin ve Türk Devlet idaresinin yegâne mümessili olan Büyük Millet Meclisi Üyesi olan siz arkadaşlarımızı bütün bu duygularla ve şükranlarla selâmlarım. (Alkışlar).

5. — BAŞKANLIK DİVANININ KAMUTAYA SUNUŞLARI

1. — *Fransız Parlâmentosu Başkanı Müsyö Herriot'nun Türk Milletine ve Büyük Millet Meclisine sevgi ve selâmlarını bildiren telgrafı*

BAŞKAN — Efendim, Fransız Meclis Reisi Müsyö Herriot'nun Meclisimize gönderdiği bir mektup vardır, müsaadenizle onu okutacağım.

Bay Başkan;

Bütün arkadaşlarımın adına ve kendi namıma size kardeşçe bir selâmın iblâgını Fransız Parlâmento Heyetinin Başkanı, eski Nazır ve Milletvekili Bay Pierre - Olivier Lapie'den rica ettim.

Türk Cumhuriyetinin yıl dönümü, yüksek değerli yüce memleketinizce malûm olan Parlâmento ve Cumhuriyet Mümessillerine karşı bütün Fransızlarda mevcut inancı alenen teyit etmem için bana yeni bir vesile vermektedir.

Derin saygılarımın kabulünü rica ederim,

Bay Başkan.

Lyon Belediye Reisi
Millet Meclisi Başkanı
(İmza)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına
Ankara

(Sürekli ve şiddetli alkışlar)

(Mecliste hazır bulunan Fransız Milletvekilleri Heyeti ayağa kalkarak teşekkür ettiler).

BAŞKAN — Fransız milleti emin olsun ki, Müsyö Herriot'nun bizim için gösterdiği duygular tamamen karşılıklıdır. (Bravo sesleri, alkışlar).

Gündemde başka bir madde yoktur, önümüzdeki cuma günü saat 15 te toplanmak üzere Birleşimi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 16, 55

